

Wyrok z dnia 2 września 1999 r.

I PKN 229/99

Pracodawca jest obowiązany skonsultować zamiar rozwiązania umów o pracę w trybie art. 52 § 3 KP, bez względu na to czy pracownicy są członkami związku zawodowego, jeżeli zakładowa organizacja związkowa zawiadomiła go o reprezentowaniu ich praw i interesów (art. 23² KP w związku z art. 7 ust. 2 i art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych, Dz.U. Nr 55, poz. 234 ze zm.).

Przewodniczący: SSN Józef Iwulski (sprawozdawca), Sędziowie: SN: Jerzy Kwaśniewski, NSA Bogusław Gruszczyński.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 2 września 1999 r. sprawy z powództwa Ireneusza A., Krzysztofa A., Mieczysława B., Barbary B., Zbigniewa I., Andrzeja J., Dariusza J., Małgorzaty J., Kazimierza J., Bożeny Ł., Tomasza M., Krystyny M., Elżbiety M., Barbary P., Anny P., Janiny S., Jolanty S., Aleksandry S., Grażyny S. i Marcina W. przeciwko Bogusławowi J. właścicielowi Drukarni „E.E.” w Ł. o przywrócenie do pracy, uchylenie kar pieniężnych i sprostowanie świadectwa pracy, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi z dnia 5 lutego 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Wyrokiem z dnia 29 września 1998 r. [...] Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Łodzi zasądził od pozwanego Bogusława J. - właściciela Drukarni "E.E." w Ł. na rzecz powódek Elżbiety M. i Aleksandry S. odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie bez wypowiedzenia z winy pracownika umowy o pracę zawartej na czas określony oraz przywrócił do pracy powodów Ireneusza A., Krzysztofa A., Mieczysława B., Barbarę B., Zbigniewa I., Andrzeja J., Dariusza J., Małgorzatę J., Kazimierza J., Bożenę Ł., Tomasza M., Krystynę M., Barbarę P., Annę P., Janinę S., Jolantę S., Gra-

zynę S. i Marcina W. Swoje rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy uzasadnił naruszeniem przez pozwanego przy rozwiązywaniu bez wypowiedzenia umów o pracę z powodami art. 52 § 3 KP. Sąd ustalił, że wszyscy powodowie byli członkami związku zawodowego, o czym pozwany był powiadomiony w dniu 8 stycznia 1998 r. Pozwany rozwiązał stosunki pracy z powodami bez odczekania trzydniowego terminu od zawiadomienia związku zawodowego o zamiarze rozwiązania stosunków pracy z powodami, a to uchybienie było świadome i zamierzone. Nadto pozwany rozwiązał umowy o pracę również z osobami będącymi członkami zarządu zakładowej organizacji związkowej. W ocenie Sądu pierwszej instancji realizacja roszczeń powodów o przywrócenie do pracy nie jest niemożliwa ani też niecelowa, gdyż z oświadczeń pozwanego wynikało, że zakład nie będzie likwidowany.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi wyrokiem z dnia 5 lutego 1999 r. [...] oddalił apelację pozwanego. Zdaniem Sądu drugiej instancji, fakt, że po wydaniu wyroku zmieniły się okoliczności sprawy może uzasadnić co najwyżej dokonanie powodom wypowiedzeń stosunków pracy, a nie podważa merytorycznej trafności rozstrzygnięcia. Sąd pierwszej instancji obszernie uzasadnił przyczyny, dla których pominął wnioski dowodowe pozwanego na okoliczność, czy powodowie byli członkami związku zawodowego. W sytuacji, gdy pozwany został prawomocnym wyrokiem karnym z dnia 25 maja 1998 r. [...] Sądu Rejonowego w Łodzi skazany za naruszenie art. 52 § 2 KP i art. 30 ust. 2 oraz 32 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. Nr 55, poz. 234 ze zm.) dowody zgłoszone co do "fikcyjnego charakteru" związku zawodowego i przynależności powodów do niego, podważałyby okoliczności faktyczne, którymi jako przesłankami skazania pozwanego, Sąd Pracy jest związany z mocy art. 11 KPC. Sąd drugiej instancji uznał również, że twierdzenie pozwanego co do braku działalności związku zawodowego w zakładzie jest niewiarygodne wobec tego, iż pozwany zawiadomił związek o zamiarze rozwiązania umów o pracę z powodami.

Wyrok ten zaskarżył kasacją pozwany. Zarzucił obrazę art. 8 KP, art. 45 § 2 KP i art. 52 § 3 KP przez niewłaściwe ich zastosowanie, a także naruszenie prawa procesowego, tj. art. 11 KPC przez błędne jego zastosowanie oraz art. 227 i art. 228 KPC poprzez niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych, co miało decydujący wpływ na wynik sprawy. W uzasadnieniu kasacji pozwany wywiódł, że Sąd Rejonowy nie rozważył jego argumentów, iż "znaczna część powodów" nie była członkami związku zawodowego, co wynika z list członkowskich, braku jakiegokolwiek do-

kumentacji związkowej, nieścisłości i sprzeczności w datach i adresach występujących w złożonych przez powodów deklaracjach i legitymacjach członkowskich. Sąd nie dopuścił dowodu z opinii biegłego grafologa na ustalenie czasu, w którym sporządzono te dokumenty. Sąd nie uwzględnił również zgłoszonego z ostrożności procesowej przez pozwanego wniosku o nieprzywracanie powodów do pracy i zasądzenie wyłącznie odszkodowania. Zdaniem pozwanego, Sądy obu instancji nie przeprowadziły dowodów na okoliczność najistotniejszą dla rozstrzygnięcia sprawy, a mianowicie czy powodowie faktycznie byli członkami związku zawodowego w momencie rozwiązywania z nimi stosunków pracy. Dowody wskazują, że istnieją w tym przedmiocie poważne wątpliwości, wymagające dokładnej analizy deklaracji i legitymacji członkowskich powodów, a także dopuszczenia dowodu z opinii biegłego grafologa na okoliczność przybliżonego choćby określenia kiedy dokumenty te powstały. Stanowisko Sądu Okręgowego, że wyrok skazujący pozwanego wiąże sąd w myśl art. 11 KPC jest błędne, skoro dotyczył on osób nie będących członkami związku zawodowego. Pozwany ponownie przy tym podkreślił, że sytuacja finansowa zakładu jest katastrofalna, do Sądu Rejonowego w Warszawie zgłoszony został wniosek o jego upadłość, zakład nie prowadzi działalności produkcyjnej, a zatem przywrócenie powodów do pracy jest sprzeczne z art. 45 § 2 KP oraz art. 8 KP.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut naruszenia art. 11 KPC jest o tyle zasadny, że Sąd drugiej instancji nie dostrzegł, iż pozwany został skazany za wykroczenie. Tymczasem art. 11 KPC dotyczy tylko sytuacji, gdy zapadł prawomocny wyrok skazujący co do popełnienia przestępstwa. Inaczej mówiąc prawomocny wyrok skazujący za popełnienie wykroczenia nie wiąże sądu w postępowaniu cywilnym (por. wyrok z dnia 25 marca 1970 r., II PR 192/69, OSNCP 1971 z. 2, poz. 31). To naruszenie nie miało jednak wpływu na wynik sprawy, zwłaszcza że wyrok skazujący mógł być uwzględniony jako istotny dowód. Sąd Rejonowy bowiem prawidłowo i bez naruszenia wskazanych w kasacji art. 227 i 228 KPC ustalił, a Sąd drugiej instancji ustalenie to zaakceptował, że wszyscy powodowie byli reprezentowani przez zakładową organizację związkową, a więc zamiar rozwiązania z nimi umów o pracę podlegał co najmniej konsultacji w trybie art. 52 § 3 KP. Wbrew twierdzeniom pozwanego, w sprawie nie było istotne czy powodowie byli członkami związku zawodowego. Stąd dowody wnioskowane na tę oko-

liczność, jako nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy słusznie i zgodnie z art. 227 KPC zostały pominięte. Według tego przepisu przedmiotem dowodu są bowiem tylko fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Ze względu na treść art. 52 § 3 KP istotne było to czy powodowie byli reprezentowani przez zakładową organizację związkową, a nie czy byli członkami związku zawodowego. Zgodnie z tym przepisem oraz art. 23² KP pracodawca jest obowiązany w indywidualnych sprawach współdziałać z zakładową organizacją związkową reprezentującą pracownika. Pomijając już to, że część powodów była członkami władz zakładowej organizacji związkowej, którzy podlegali szczególnej ochronie, należy stwierdzić, że organizacja ta zawiadomiła pracodawcę, których pracowników reprezentuje i dotyczyło to wszystkich powodów. Zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. Nr 55, poz. 234 ze zm.) w sprawach indywidualnych stosunków pracy związki zawodowe reprezentują prawa i interesy swoich członków. Na wniosek pracownika nie zrzeszonego związek zawodowy może podjąć się jednak obrony jego praw i interesów wobec pracodawcy. Nadto zgodnie z art. 30 ust. 2 tej ustawy pracownik nie zrzeszony w związku zawodowym ma prawo do obrony swoich praw na zasadach dotyczących pracowników będących członkami związku, jeżeli wybrana przez niego zakładowa organizacja związkowa wyrazi zgodę na obronę jego praw pracowniczych. Tym samym, jeżeli zakładowa organizacja związkowa zawiadomiła pozwanego o reprezentowaniu wszystkich powodów, to zobowiązany on był prawidłowo skonsultować zamiar rozwiązania umów o pracę w trybie art. 52 § 3 KP, bez względu na to czy powodowie byli członkami związku zawodowego. Zresztą pozwany zawiadomił organizację związkową o zamiarze rozwiązania umów o pracę, a tylko nie odczekał okresu wymaganego przez art. 52 § 3 KP. W tym aspekcie naruszenie przez pozwanego tego przepisu jest oczywiste, a ocena tego dokonana przez Sądy prawidłowa. W kasacji powód nie wywiódł na czym miałyby polegać naruszenie art. 228 KPC, według którego nie wymagają dowodu fakty powszechnie znane, co dotyczy również faktów znanych sądowi z urzędu. Zarzut ten jest więc oczywiście bezzasadny.

Zarzut naruszenia przepisów postępowania dotyczy wyłącznie ustaleń w aspekcie członkostwa powodów w związku zawodowym. W pozostałym zakresie ustalenia stanowiące podstawę zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji wiążą więc Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym (art. 393¹¹ i 393¹⁵ KPC). W szczególności dotyczy to ustaleń okoliczności faktycznych, według których Sądy oceniły, że przywrócenie powodów do pracy jest możliwe. Przy takim ustaleniu zarzut naru-

szenia art. 45 § 2 KP (pomijając, że przepis ten mógł być zastosowany tylko poprzez art. 56 § 2 KP, naruszenia którego kasacja nie wskazuje) oraz art. 8 KP jest bezzasadny. Związane to jest także z tym, że pozwany powołuje się na nowy fakt złożenia wniosku o upadłość, a nowe fakty i dowody nie mogą usprawiedliwiać podstaw kasacyjnych (por. np. wyrok z dnia 8 stycznia 1997 r., II UKN 38/96, OSNAPIUS 1997 nr 16 poz. 298).

Z tych względów na podstawie art. 393¹² KPC kasacja pozwanego podlegała oddaleniu.

=====